

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji z PSYCHIATRII

Dla lekarzy, lekarzy posiadających specjalizację I stopnia z psychiatrii i lekarzy posiadających specjalizację I stopnia z psychiatrii dzieci i młodzieży

Warszawa 1999

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 1999

Zespół Ekspertów, który opracował program specjalizacji

Przewodniczący:

Prof. dr hab. Stanisław Pużyński

Członkowie:

Prof. dr hab. Irena Namysłowska

Prof. dr hab. Janusz Rybakowski

Prof. dr hab. Kazimierz Imieliński

Prof. dr hab. Andrzej Piotrowski

Doc. dr hab. Jacek Wciórka

Prof. dr hab. Andrzej Rajewski

Prof. dr hab. Maria Orwid

Prof. dr hab. Jadwiga Komender

Prof. dr hab. Jacek Bomba

Dr med. Lidia Popek

Dr med. Maciej Czerwiński

Cele studiów specjalizacyjnych

Zasadniczym celem jest uzyskanie wiedzy i umiejętności pozwalających na: samodzielne rozwiązywanie wszelkich problemów klinicznych (diagnostycznych, leczniczych) związanych z udzieleniem różnorodnej pomocy (poradnictwo, leczenie, rehabilitacja) psychiatrycznej chorym w każdych warunkach klinicznych i organizacyjnych (środowisko chorego, ambulatorium, szpital, pomoc doraźna, instytucje opiekuńcze)

- współdziałanie w inicjatywach o charakterze środowiskowym na rzecz zdrowia psychicznego i chorych psychicznie (m.in. profilaktyka, propagowanie zdrowych wzorów zachowania, praca z rodziną, grupami samopomocowymi, organizowanie systemu oparcia społecznego)

- orzekanie w sprawach sądowo-psychiatrycznych, ubezpieczeniowych i innych związanych z oceną stanu psychicznego
- współpraca z zespołami ludzkimi oraz instytucjami świadczącymi różne formy psychiatrycznej opieki zdrowotnej
- aktywne korzystanie z postępu wiedzy psychiatrycznej oraz krytyczne systematyzowanie własnych doświadczeń zawodowych.

Ważnym celem jest też kształtowanie cech osobowości, postawy etycznej oraz świadomości prawnej zapewniających odpowiedzialne zachowanie w relacjach z chorymi i ich rodzinami oraz w relacjach z oczekiwaniami społecznymi zapisanymi w obowiązujących normach i przepisach.

1. Zakres wiedzy i umiejętności praktycznych

Wymagane wiadomości

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w psychiatrii będzie posiadał niżej wymienione wiadomości.

- Dziedziny podstawowe i graniczne wobec psychiatrii (*podstawy neuroanatomii, neurofizjologii, psychofarmakologii, genetyki, epidemiologii, psychologii, socjologii*)
- Podstawy neurologii i chorób wewnętrznych
- Psychopatologia (symptomatologia, syndromologia, nozologia) i klasyfikacja zaburzeń psychicznych
- Etiopatogeneza zaburzeń psychicznych: czynniki biologiczne, czynniki psychologiczne (*osobowość, jej rozwój i mechanizmy obronne, stres, radzenie sobie, procesy poznawcze i uczenie się*), czynniki społeczno-kulturowe (*role społeczne, procesy naznaczania, systemy oparcia, kompetencja i przystosowanie społeczne, instytucje i instytucjonalizm psychiatryczny, kultura i subkultury*) i czynniki rodzinne, wskaźniki epidemiologiczne oraz ich uwarunkowania i dynamika
- Diagnostyka psychiatryczna (*zasady badania i opisy stanu psychicznego oraz rozpoznawania i różnicowania zaburzeń psychicznych*), ustalenie wskazań i interpretacja badań laboratoryjnych (*zwłaszcza z zakresu elektroencefalografii i neuroradiologii*), podstawy diagnostyki psychologiczne
- Profilaktyka zaburzeń psychicznych
- Terapia i rehabilitacja zaburzeń psychicznych (*zasady leczenia kompleksowego, ustalania wskazań i przeciwwskazań oraz sposobu zastosowania i ceny skuteczności różnych metod postępowania*)
- Farmakoterapia i inne metody leczenia biologicznego zaburzeń psychicznych (*szczegółowa znajomość: właściwości i mechanizmów działania leków psychotropowych, wskazań i przeciwwskazań, objawów niepożądanych, zasad wyboru i stosowania, interakcji*)
- Psychoterapia (*znajomość szkół i technik psychoterapeutycznych oraz zasad ich wyboru, zasady formułowania celów oraz ustalania, wskazań, przeciwwskazań i zasad stosowania terapii w kontekście indywidualnym, grupowym, rodzinnym*)
- Terapie społeczne (*zasady interwencji socjalnych, umiejętności społeczne chorych i systemy oparcia społecznego oraz metody ich wzmacniania i modyfikacji, społeczności lecznicze*)
- Psychiatria środowiskowa (*idea, formy organizacyjne, programy opieki środowiskowej, praktyka działań promocyjnych, edukacyjnych i konsultacyjnych wobec społeczności lokalnych*.)
- Specyfika psychiatrii wieku rozwojowego oraz podeszłego (*etiopatogenezy, psychopatologii, diagnostyki i postępowania*)
- Orzecznictwo (*znajomość przepisów i zasad orzekania*)
- Zasady organizacji lecznictwa psychiatrycznego (w tym: lecznictwa uzależnień od substancji psychoaktywnych) w Polsce.

- Ustawodawstwo psychiatryczne w Polsce (*instrukcje, regulaminy, zarządzenia, ustawy w zakresie niezbędnym dla kierowania placówkami psychiatrycznymi*) na tle ustawodawstwa na świecie
- Zasady i normy etyczne w postępowaniu psychiatry
- Historia psychiatrii oraz podstawowe kierunki i tendencje rozwojowe w psychiatrii współczesnej

Wymagane umiejętności praktyczne

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w psychiatrii będzie posiadał niżej wymienione umiejętności praktyczne.

- Badanie psychiatryczne chorego i opis jego stanu psychicznego (*z uwzględnieniem historii życia i aktualnej sytuacji życiowej*)
- Ustalenie rozpoznania i przeprowadzenie różnicowania
- Właściwe ustalenie i uzasadnienie wskazań do wykonania badań pracownianych i konsultacji
- Opanowanie techniki podstawowych zabiegów diagnostycznych
- Ustalenie optymalnego (*kompleksowego i zindywidualizowanego*) planu leczenia
- Prawidłowe prowadzenie farmakoterapii i innych uznanych metod terapii biologicznej
- Nawiązywanie kontaktu terapeutycznego, dostrzeganie własnych emocji oraz procesów emocjonalnych i interpersonalnych oddziałujących w kontakcie indywidualnym i w psychoterapii, prowadzenie interwencji kryzysowej, prowadzenie psychoterapii podtrzymującej w kontekście indywidualnym, rodzinnym i grupowym
- Współdziałanie w zakresie diagnostyki i leczenia z konsultantami z zakresu innych dziedzin medycyny
- Współpraca w zespole terapeutycznym (*z psychologami, pielęgniarkami, asystentami socjalnymi, terapeutami zajęciowymi i innymi pracownikami lecznictwa*)
- Prowadzenie konsultacji dla lekarzy rodzinnych i lekarzy o innej specjalności
- Orzekanie o niezdolności do pracy z powodu zaburzeń psychicznych
- Opracowanie opinii sądowo-psychiatrycznych
- Umiejętność krytycznego korzystania z fachowych publikacji psychiatrycznych.

2. Formy zdobywania wiedzy i umiejętności praktycznych

a) Kurs wprowadzający

- Cykl seminariów klinicznych w pierwszym roku kształcenia, organizowanych w jednostce prowadzącej kształcenie stanowiących łącznie kurs wprowadzający w podstawowe zagadnienia diagnostyczne, terapeutyczne, teoretyczne oraz etyczne i prawne związane z pracą kliniczną.

b) Kursy i inne formy kształcenia

- Indywidualne kształcenie pod kierunkiem kierownika specjalizacji oraz osób kierujących stażami kierunkowymi.
- Systematyczne uczestniczenie w innych formach kształcenia (wykłady, seminaria, treningi, warsztaty) organizowanych w placówce prowadzącej specjalizację w całym okresie jej trwania.
- Udział w posiedzeniach, konferencjach, sympozjach naukowych regionalnych lub krajowych oraz w kursach przeznaczonych dla specjalizujących się. Wymagane uzyskanie określonej liczby "punktów edukacyjnych" Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (PTP).

c) Formy samokształcenia:

Obowiązkowa lektura obejmuje opublikowane w Polsce:

- podręczniki i monografie z zakresu psychiatrii

- czasopisma psychiatryczne
- akty prawne dotyczące psychiatrii

Zalecana jest też lektura podstawowych podręczników, monografii i czasopism zagranicznych (w językach kongresowych).

Wymagane jest zdobycie określonej liczby "punktów autorskich" za autorstwo, autorstwo główne lub współautorstwo wystąpień bądź publikacji świadczących o znajomości tego piśmiennictwa, umiejętności jego krytycznej analizy oraz umiejętności rzetelnego i trafnego opisywania i analizowania zagadnień klinicznych z zachowaniem rygorów metody naukowej.

Staże kierunkowe

Szczegółowy program i harmonogram staży dla osób rozpoczynających specjalizację od początku

Czas trwania	Rodzaj stażu	Forma sprawdzenia*
Rok 1		
3 miesiące	Staż psychiatryczny podstawowy ✓ Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny lub szpitalny) dorosłych ✓ Wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności, patrz pkt.1	zaliczenie
8 miesięcy	Staż psychiatryczny podstawowy (c.d.) ✓ Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny) dorosłych ✓ Wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności, patrz pkt.1.	Kolokwium i sprawdzian
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
kolokwium roczne 1: . psychopatologia ogólna i szczegółowa . diagnostyka i klasyfikacja zaburzeń psychicznych . farmakoterapia i inne metody leczenia biologicznego . podstawy psychoterapii i socjoterapii . ustawodawstwo psychiatryczne		

Rok 2		
3 miesiące	<p>Staż z zakresu NEUROLOGII</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Oddział neurologiczny (kliniczny, szpitalny) ✓ Wymagane umiejętności <p>(a) Najczęściej spotykane choroby zwyrodnieniowe układu nerwowego</p> <p>(b) Diagnostyka i leczenie: guzów mózgu, stwardnienia rozsianego, zaburzeń krążenia mózgowego, zapalenia opon mózgowych i mózgu, radikulopatii i polineuropatii</p> <p>(c) Znajomość(d) wskazań do badań przy pomocy tomografii komputerowej, tomografii, rezonansu magnetycznego i ultrasonografii dopplerowskiej oraz możliwości diagnostycznych tych metod</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wymagane umiejętności <p>(a) Badanie neurologiczne (<i>włącznie z oceną dna oka</i>)</p> <p>(b) Nakłucie lędźwiowe i ocena wyników badania płynu mózgowo-rdzeniowego</p> <p>(c) Wstępna ocena i interpretacja wyników badania EEG, CT, MR.</p>	Kolokwium i sprawdzian
4 miesiące	<p>Staż z zakresu PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Oddział psychiatrii dzieci i młodzieży - 2 miesiące ✓ Poradnia lub oddział dzienny - 2 miesiące ✓ Wymagane wiadomości <p>(a) Podstawy psychologii, socjologii i psychopatologii rodziny, postawy rodzicielskie</p> <p>(b) Czynniki warunkujące prawidłowy rozwój psychospołeczny i dynamika tego rozwoju</p> <p>(c) Biologiczne, psychologiczne i społeczne podstawy psychiatrii dzieci i młodzieży</p> <p>(d) Etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży, ich klasyfikacja</p> <p>(e) Zasady oceny stanu psychicznego dzieci i młodzieży, diagnostyka różnicowa, metody diagnostyki psychologicznej, interpretacja badań laboratoryjnych</p> <p>(f) Metody leczenia (<i>leczenie biologiczne, psychoterapia, terapia</i>)</p>	Kolokwium i sprawdzian

	<p><i>rodziny, specyficzne metody leczenia w psychiatrii dzieci i młodzieży)</i></p> <p>(g) Organizacja leczenia psychiatrycznego dzieci i młodzieży</p> <p>(h) Psychiatria środowiskowa w zaburzeniach psychicznych u dzieci i młodzieży (<i>oddziaływania w środowisku pozarodzinnym: żłobek, przedszkole, szkoła, rejon zamieszkania</i>)</p> <p>✓ Wymagane umiejętności</p> <p>(a) Diagnostyka z uwzględnieniem specyfiki psychiatrii dzieci i młodzieży</p> <p>(b) Zbieranie wywiadów z wykorzystaniem różnych źródeł, krytyczna ich ocena oraz znaczenie w rozpoznaniu i leczeniu</p> <p>(c) Dobór badań dodatkowych, ich uzasadnienie i interpretacja</p> <p>(d) Diagnostyka różnicowa, ustalenie rozpoznania</p> <p>(e) Wybór optymalnego leczenia</p>	
4 miesiące	<p>Staż psychiatryczny podstawowy (c.d.)</p> <p>✓ Ogólny oddział psychiatryczny (szpitalny) dorosłych</p> <p>✓ Wymagania, patrz p. 1 - ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych występujących w większych szpitalach psychiatrycznych</p>	Zaliczenie
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
<p>kolokwium roczne 2:</p> <p>. <i>aktualne kierunki i historyczne tradycje psychiatrii</i></p> <p>. <i>teoretyczne i metodologiczne podstawy psychiatrii</i></p> <p>. <i>podstawy nauk o układzie nerwowym (neurologia kliniczna, neurofizjologia, neuroanatomia, neurogenetyka)</i></p> <p>. <i>psychiatria dzieci i młodzieży</i></p>		
Rok 3		
6 miesięcy	<p>Staż z zakresu zaburzeń nerwicowych</p> <p>✓ Oddział (lub poradnia lub oddział dzienny) nerwic</p> <p>✓ Wymagane wiadomości</p> <p>(a) Szczegółowa psychopatologia nerwic</p> <p>(b) Patogeneza zaburzeń nerwicowych (<i>szczególnie: związki z osobami</i></p>	Kolokwium i sprawdzian

	<p><i>znaczącymi w dzieciństwie, relacje międzypokoleniowe), modele patogenetyczne zaburzeń nerwicowych</i></p> <p>(c) Podstawowe kierunki psychoterapii nerwic</p> <p>(d) Psychoterapia indywidualna i grupowa (<i>podstawy</i>)</p> <p>✓ Wymagane umiejętności</p> <p>(a) Badanie z uwzględnieniem specyfiki pacjenta nerwicowego</p> <p>(b) Ocena wskazań do farmakoterapii i psychoterapii w indywidualnym przypadku</p> <p>(c) Dobór metod psychoterapeutycznych w indywidualnym przypadku</p> <p>(d) Ocena dynamiki grupy psychoterapeutycznej</p> <p>(e) Orzekanie o czasowej niezdolności do pracy w zaburzeniach nerwicowych</p>	
2 miesiące	<p>Staż z zakresu psychiatrii konsultacyjnej</p> <p>✓ Oddział psychiatryczny w szpitalu ogólnym</p> <p>✓ Wymagane wiadomości:</p> <p>(a) Diagnostyka zaburzeń somatogennych</p> <p>(b) Specyfika decyzji leczniczych w przypadku współwystępowania zaburzeń somatycznych i psychicznych</p> <p>(c) Specyfika pracy w oddziale przy szpitalu ogólnym</p> <p>✓ Wymagane umiejętności:</p> <p>(a) Udzielanie konsultacji psychiatrycznych lekarzom innych specjalności</p>	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	<p>Staż psychiatryczny podstawowy (c.d.)</p> <p>✓ Formy leczenia alternatywne wobec hospitalizacji całodobowej dorosłych (np. oddział dzienny, hospitalizacja domowa, zespół środowiskowy)</p> <p>✓ Wymagania, patrz p. 1 - ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych i społecznych związanych z pracą w środowisku</p>	Kolokwium i sprawdzian
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
kolokwium roczne 3:		

. *Psychoterapia*

. *Terapie społeczne*

. *psychiatria środowiskowa*

. *psychiatria konsultacyjna*

. *promocja zdrowia*

Rok 4		
4 miesiące	Staż psychiatryczny podstawowy (c.d.) ✓ Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny lub szpitalny) dorosłych ✓ Wymagania, patrz p. 1 - ze zwróceniem uwagi na zagadnienia prawne, organizacyjne i orzecznicze w praktyce klinicznej	Zaliczenie
5 miesięcy	Staż psychiatryczny podstawowy (c.d.) ✓ Poradnia zdrowia psychicznego ✓ Wymagania, patrz p. 1 - ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych, organizacyjnych i orzecznich rozwiązywanych w praktyce ambulatoryjnej	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu PSYCHIATRII SĄDOWEJ ✓ Oddział (ośrodek) psychiatrii sądowej ✓ Wymagane wiadomości Znajomość właściwych przepisów kodeksowych oraz zasad orzekania w sprawach karnych i cywilnych ✓ Wymagane umiejętności Sporządzanie opinii sądowo-psychiatrycznej ambulatoryjnej i po obserwacji szpitalnej	Kolokwium i sprawdzian
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
kolokwium roczne 4:		

. psychiatria sądowa i orzecznictwo sądowo-psychiatryczne

. orzecznictwo o niezdolności do pracy

. organizacja lecznictwa

. prawo medyczne

Rok 5		
3 miesiące	Staż z zakresu lecznictwa odwykowego ✓ Ośrodek (oddział) lecznictwa odwykowego ✓ Wymagane wiadomości (a) Psychopatologia i diagnostyka zaburzeń związanych z substancjami psychoaktywnymi (zwłaszcza uzależnień) (b) Patogeneza uzależnień od substancji psychoaktywnych (<i>modele biologiczne, czynniki osobowościowe i społeczne, kontekst kulturowo-ekonomiczny</i>) (c) Zasady zapobiegania, leczenia i rehabilitacji uzależnień (<i>aspekt biologiczny i psychospołeczny</i>) (d) Ruchy samopomocowe i ich rola w rehabilitacji (e) Regulacje ustawowe dotyczące lecznictwa odwykowego ✓ Wymagane umiejętności (a) Badanie skринingowe i kliniczne osób używających szkodliwie i uzależnionych (b) Postępowanie w przypadkach zatruc(c) substancjami uzależniającymi i ich odstawienia (d) Planowanie i motywowanie do podtrzymania leczenia i rehabilitacji (e) Współdziałanie w zespole terapeutycznym, współpraca z grupami samopomocowymi (f) Zasady orzecznictwa w sprawach sądowych i ubezpieczeniowych	Kolokwium i sprawdzian

	związanych używaniem substancji psychoaktywnych i uzależnieniem od nich.	
5 miesięcy	Staże fakultatywne psychiatryczne ✓ Oddziały psychiatryczne profilowane (do wyboru, stosownie do indywidualnych potrzeb i zainteresowań, np.: chorób afektywnych, dzieci i młodzieży, psychogeriatryczny, rehabilitacyjny, odwykowy, psychoedukacyjny) ✓ Wymagane wiedza i umiejętności są rozwinięciem tematyki podstawowej (p. pkt. 1) zgodnie z indywidualnymi zainteresowaniami specjalizującego się	Kolokwia i sprawdziany
3 miesiące	Staże fakultatywne Ogólne ✓ Oddziały, ośrodki ambulatoria innych dziedzin medycyny (do wyboru, stosownie do indywidualnych potrzeb i zainteresowań: np. interna, toksykologia, geriatryka, endokrynologia) ✓ Wybór oraz wymagane wiedza i umiejętności wiążą się z indywidualnymi potrzebami i zainteresowaniami specjalizującego, związanymi z umiejscowieniem i ukierunkowaniem jego przyszłej pracy zawodowej.	Zaliczenie
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
Egzamin państwowy		

*Zaliczenie - potwierdzenie odbycia stażu

- Kolokwium - potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich wiadomości (osoba kierująca stażem)
- Sprawdzian - potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich umiejętności (osoba kierująca stażem)
- Kolokwium roczne - potwierdzenie zakończenia etapu (roku) szkolenia i nabycia wymaganych wiadomości (kierownik specjalizacji)
- Egzamin państwowy - wg Rozporządzenia MZiOS

Szczegółowy program i harmonogram staży dla osób posiadających już specjalizację pierwszego stopnia z psychiatrii

- Szkolenie trwa co najmniej 36 miesięcy (w tym 3 miesiące urlopu wypoczynkowego)
- Program obejmuje staże 3-5 roku specjalizacji (p. wyżej).

Za zgodą i na wniosek kierownika specjalizacji dopuszcza się możliwość indywidualnego dostosowania terminów i rozmiarów staży cząstkowych tak, by uwzględnić staże odbyte w czasie uzyskiwania specjalizacji I stopnia z psychiatrii dzieci i młodzieży oraz już rozpoczętej specjalizacji II stopnia z psychiatrii wg dotychczasowych zasad. Łączny rozmiar staży w całym okresie specjalizacji (do I stopnia i obecnie) winien wówczas obejmować co najmniej:

Czas trwania	Rodzaj stażu	Forma sprawdzenia
36 miesięcy	Staż psychiatryczny ogólny	

	w tym co najmniej:	
	4 miesiące w oddziale klinicznym	Kolokwium i sprawdzian
	2 miesiące w oddziale szpitala psychiatrycznego	Kolokwium i sprawdzian
	3 miesiące w poradni w poradni	Kolokwium i sprawdzian
	3 miesiące w formach alternatywnych	Kolokwium i sprawdzian
	pozostała część w oddziale klinicznym lub szpitalnym	Zaliczenia
3 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii konsultacyjnej	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii sądowej	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	Staż z zakresu ZABURZEŃ NERWICOWYCH	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	Staż z zakresu leczenia odwykowego	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu neurologii	Kolokwium i sprawdzian

Podobne zasady mogłyby obowiązywać w przypadku osób, które otworzyły już specjalizację I stopnia w dotychczasowym trybie, odbyły część staży a dalej chcą specjalizować się wg nowych zasad. Całe szkolenie trwa w takich przypadkach co najmniej 60 miesięcy (w tym 5 miesięcy urlopu wypoczynkowego).

Szczegółowy program i harmonogram staży dla osób posiadających już specjalizację pierwszego stopnia z psychiatrii dzieci i młodzieży

Szkolenie trwa co najmniej 36 miesięcy (w tym 3 miesiące urlopu wypoczynkowego)

Program obejmuje staże 3-5 roku specjalizacji (p. wyżej).

Za zgodą i na wniosek kierownika specjalizacji dopuszcza się możliwość indywidualnego dostosowania terminów i rozmiarów staży cząstkowych tak, by uwzględnić staże odbyte w czasie uzyskiwania specjalizacji I stopnia z psychiatrii dzieci i młodzieży oraz już rozpoczętej specjalizacji II stopnia z psychiatrii wg dotychczasowych zasad. Łączny rozmiar staży w całym okresie specjalizacji (do I stopnia i obecnie) winien wówczas obejmować co najmniej:

Czas trwania	Rodzaj stażu	Forma sprawdzenia
36 miesięcy	Staż psychiatryczny ogólny w tym co najmniej:	
	4 miesiące w oddziale klinicznym	Kolokwium i sprawdzian
	2 miesiące w oddziale szpitala psychiatrycznego	Kolokwium i sprawdzian
	3 miesiące w poradni w poradni	Kolokwium i sprawdzian
	3 miesiące w formach alternatywnych	Kolokwium i sprawdzian
	pozostała część w oddziale klinicznym lub szpitalnym	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii konsultacyjnej	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu psychiatrii sądowej	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	Staż z zakresu ZABURZEŃ NERWICOWYCH	Kolokwium i sprawdzian
3 miesiące	Staż z zakresu leczenia odwykowego	Kolokwium i sprawdzian
2 miesiące	Staż z zakresu neurologii	Kolokwium i sprawdzian

e) Kształcenie w wykonywaniu zabiegów i procedur medycznych

Wykaz iliczb zabiegów i procedur medycznych, które specjalizujący się ma obowiązek wykonać:

- rzetelnego posługiwania się podstawowymi skalami klinicznymi do oceny stanu psychicznego
- co najmniej 5 nakłuć lędźwiowych
- co najmniej 40 badań dna oczu
- co najmniej 3 zabiegów elektrowstrząsowych
- zgodnego z Ustawą o ochronie zdrowia psychicznego postępowania bez zgody chorego (badanie, stosowanie przymusu bezpośredniego, hospitalizacja, umieszczenie w domu pomocy społecznej) - współudział w przygotowaniu co najmniej 20 opinii w sprawie zasadności przyjęcia bez zgody.
- współudział w przygotowaniu co najmniej 10 opinii sądowno-psychiatrycznych w sprawach karnych i co najmniej 5 w sprawach cywilnych
- współudział w co najmniej 20 konsultacjach psychiatrycznych dla innych lekarzy (ogólnych, specjalistów)
- Zalecane są też różne formy pracy nad rozpoznawaniem i opanowaniem własnych emocji pojawiających się w kontakcie z pacjentami (np. grupy Balinta, superwizja prowadzonej psychoterapii).

- Wskazane jest jednocześnie szkolenie w zakresie psychoterapii.

f) Pełnienie dyżurów lekarskich

Wymagane jest pełnienie co najmniej 40 dyżurów w Izbie Przyjęć oddziału lub szpitala psychiatrycznego.

3. CZAS TRWANIA SPECJALIZACJI

- Specjalizacja podstawowa trwa 5 lat (60 miesięcy w tym 5 miesięcy urlopu).
- Specjalizacja dla lekarzy posiadających I stopień specjalizacji z psychiatrii trwa 3 lata (36 miesięcy w tym 3 miesiące urlopu wypoczynkowego).
- Specjalizacja dla lekarzy posiadających I stopień specjalizacji z psychiatrii dzieci i młodzieży trwa 3 lata (36 miesięcy w tym 3 miesiące urlopu wypoczynkowego)..

4. Metody oceny wiedzy i umiejętności praktycznych

Zaliczenia, kolokwia i sprawdziany cząstkowe oraz kolokwia roczne wg tabeli przebiegu specjalizacji.

- Kolokwia z aktualnego prawa medycznego oraz promocji zdrowia stanowią jeden z przedmiotów kolokwium rocznego 3 (promocja) i kolokwium rocznego 4 (prawo)

Ocena aktywności samokształceniowej

- uzyskanie co najmniej 15 punktów edukacyjnych PTP rocznie (wymagane odpowiednie świadectwa)

Zasady punktacji edukacyjnej

Zasady tej punktacji określił Zarząd Główny PTP (Uchwała z 20 października 1998 r.). Punkty są przyznawane uczestnikom szkolenia (np. seminarium, sesji, konferencji, sympozjum, warsztatu, szkolenia interaktywnego) na wniosek jego organizatorów przez Komisję Kształcenia Ustawicznego ZG PTP, stosownie do czasu trwania i aktywności wymaganej od uczestników takiego szkolenia, w wymiarze 1-3 punktów za godzinę udziału w szkoleniu.

uzyskanie co najmniej 6 punktów "autorskich" obliczonych wg następujących zasad

Zasady punktacji autorskiej

Rodzaj prezentacji	Stopień samodzielności	Punkty
Publikacja oryginalna	autorstwo (główne)	4
Publikacja oryginalna	współautorstwo	2
Publikacja pogłówna	autorstwo (główne)	4
Publikacja pogłówna	współautorstwo	2
Publikacja kazuistyczna	autorstwo (główne)	2
Publikacja kazuistyczna	współautorstwo	1

Wystąpienie*	konferencja krajowa	3
Wystąpienie*	konferencja regionalna	2
Wystąpienie*	konferencja lokalna	1

* poster, doniesienie, referat

- Potwierdzenie przez kierownika specjalizacji lub osobę kierującą stażem cząstkowym wykonania (współdziału w przygotowaniu lub wykonaniu) wymaganej liczby zabiegów, badań, opinii i dyżurów (p. pkt. 2f i 2g)
- Ocena (przez kierownika specjalizacji) umiejętności emocjonalnych, interpersonalnych oraz postawy etycznej pozwalających na prawidłowe kształtowanie kontaktu z osobami chorymi psychicznie oraz na współpracę w zespołach terapeutycznych sprawujących opiekę nad takimi osobami.

Wykazanie umiejętności posługiwania się:

- językiem polskim w stopniu pozwalającym na nawiązanie kontaktu z chorym psychicznie oraz
- jednym z języków obcych (angielski, francuski, niemiecki) w stopniu umożliwiającym korzystanie z piśmiennictwa obcego

5. ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH

Oczekuje się, że specjalizujący się lekarz wykaże się praktyczną znajomością przynajmniej jednego z języków: angielskiego, francuskiego lub niemieckiego.

POSTĘPOWANIE KWALIFIKACYJNE

Postępowanie kwalifikacyjne dla lekarzy ubiegających się o rozpoczęcie specjalizacji w psychiatrii

Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji w skład której wchodzi:

- przedstawiciel wojewody,
- konsultant regionalny, przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego,
- przedstawiciel okręgowej rady lekarskiej,
- przedstawiciel akademii medycznej z właściwego regionu.

Komisja ocenia wnioski pod względem formalnym i ustala listę lekarzy, którzy uzyskają zgodę na przystąpienie do specjalizacji.

W przypadku postępowania konkursowego (jeżeli specjalizacja ma być realizowana w ramach rezydentury lub gdy liczba kandydatów przekracza liczbę przewidzianych miejsc szkoleniowych) komisja przeprowadza rozmowy kwalifikacyjne. Jeżeli do konkursu przystępuje duża liczba lekarzy powoływane są zespoły podległe komisji.

Rozmowa poświęcona jest ocenie zainteresowań i motywów kandydata skłaniających do rozpoczęcia specjalizacji oraz próbie oceny cech osobowych ważnych dla przyszłej pracy zawodowej. Wynik rozmowy oceniany jest przez rozmówców kandydata niezależnie (skala ocen: pozytywny, raczej pozytywny, negatywny) i po ujawnieniu - dyskutowany w celu uzyskania oceny ostatecznej.

Egzamin testowy opracowany przez Krajową Radę Egzaminów Lekarskich organizuje i przeprowadza kierownik wojewódzkiego ośrodka metodyczno-organizacyjnego.

Komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji w oparciu o wyniki rozmowy kwalifikacyjnej i testu ustala listę rankingową służącą do wypełnienia miejsc szkoleniowych.

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 1999